

intervju

Treba li našem Sveučilišću reprezentativniji

Srđan Podrug, dekan FESB-a: 'Kakvu poruku šaljemo akademskoj i široj javnosti zanemarivanjem zakonske odredbe, prilagođavanjem procedure osobama umjesto obratno, te dopuštanjem da se rektorska dužnost obavlja u dijelu radnog vremena?'

RAZGOVARAO:

Duško Čizmić Marović

Promjene Statuta, koja su omogućile da se za rektora Sveučilišta u Splitu kandidiraju i profesori Medicinskog fakulteta, otvorile su mnoga pitanja važna za sveučilišni život. No vremenska iznudica u kojoj su te promjene obavljene onemogućila je iole ozbiljniju javnu raspravu o tim pitanjima. Nedostatak prostora za argumentirano iskazivanje razlika u mišljenjima potiče neplodne podjele. To je bio više nego dovoljan razlog za naš razgovor s profesorom Srđanom Podrugom, dekanom FESB-a, fakulteta koji se izjasnio protiv ovakvih promjena.

Zbog čega ste kao preduvjet izmjena statutarne odredbe o izboru rektora tražili šire promjene Statuta?

U prvom redu iz pravnih razloga legalnosti Statuta. Već na senatskoj sjednici održanoj 23. siječnja 2014. g. – na kojoj je pokrenuta procedura promjene Statuta – ukazao sam, uz još nekoliko članova Senata, na obveze koje proizlaze iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanosti i visokom obrazovanju. Tim Zakonom je propisano da svi opći akti visokih učilišta trebaju biti usklađeni s njim šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu. Budući da je Zakon stupio na snagu 30. srpnja 2013., naš Senat je Statut Sveučilišta morao uskladiti sa Zakonom najdalje do 30. siječnja 2014. Izmjene bilo kojih izbornih procedura, pa tako i za izbor rektora, ne bi se trebale raditi pred same izbore, ali kad se već željelo ići u te izmjene, još nužnije je bilo usporedno uskladiti Statut sa Zakonom. Ne zaboravimo da su kroz medije već najavljene neke kandidature. Tada se, umjesto o suštini, neumitno počne razgovarati o konkretnim osobama, a svaki se pokušaj suštinskog razmatranja često pojednostavljeno percipira kao naklonost nekome od najavljenih kandidata.

Zbog čega su, po vašem sudu, Zakonom propisane pro-

mjene izostale? Bilo je premalo vremena?

Razlozi su mi nepoznati, mogu vam odgovoriti samo kako su stvari tekle. Na navedenoj sjednici Senata uz ostale kolege sam imenovan u Povjerenstvo za izmjene i dopune Statuta. Već na toj sjednici neki su članovi Senata tražili da se prioritet dade promjeni izborne procedure, a da se zakonske obveze na neki način ignoriraju. Treba podsjetiti da je prvi sastanak Povjerenstva održan tek 27. veljače, nakon što je Senat u raspravi o zapisniku prethodne sjednice, održane 20. veljače, definirao predsjednika Povjerenstva i proceduru. Smatram da je Povjerenstvo moglo i trebalo započeti s radom ranije, a zašto nije, trebao bi odgovoriti netko drugi. Bez obzira na navedene proceduralne manjkavosti i bez obzira na navedeno neslaganje s trenutkom u kojem se donose promjene

“

Nužno je po proporcionalnom principu povećati broj članova Senata kako bi on u pravom smislu reprezentirao Sveučilište

izborne procedure, na prvom sastanku Povjerenstva sam se, želeći da se posao odradi korektno, te da ovi izbori ne budu mučni kao neki dosadašnji, suglasio s prijedlogom da kandidat za rektora može biti svaki redoviti profesor Sveučilišta, ali da nakon preuzimanja funkcije mora imati ugovor u punom radnom vremenu na Sveučilištu. Pri tom sam inzistirao da se te izmjene obave istodobno s potrebnim usklađivanjem Statuta sa Zakonom. Nakon sastanka, predsjednik Povjerenstva je dao nalog pravnoj službi Rektorata da prijedlog usklađivanja Statuta sa Zakonom izradi do sljedećeg sastanka Povjerenstva, 6. ožujka. Međutim, na tom drugom sastanku predlo-

ženi su samo novi prijedlozi izmjene izborne procedure, a usklađivanje sa Zakonom ne. Osobno sam analizirao opseg tog posla i našao da se sa Zakonom treba uskladiti dvadesetak od ukupno 176 članaka Statuta, te da je riječ prije svega o *copy-paste* izmjenama. Stoga mi je “objašnjenje” da za usklađivanje sa Zakonom nije bilo vremena, apsolutno neprihvatljivo. Stav nekih članova Senata da se te izmjene mogu obaviti naknadno, još mi je neprihvatljiviji, jer je rok za usklađivanje sa Zakonom već bio prošao.

Kako se došlo do triju prijedloga za izmjenu Statuta?

Na toj drugoj sjednici Povjerenstva većina je članova bila mišljenja da se izide s alternativom: po jednom bi prijedlogu izabrali kandidat u Rektoratu ugovor o radu morao imati u punom radnom vremenu, a po drugom u nepunom, ali ne manje od 90%. Kako je bilo jasno da se, iz nekih razloga, Statut ne želi uskladiti sa Zakonom, a budući da se išlo s dva, a ne s jednim, usuglašenim prijedlogom izmjene, predložio sam da se uvrsti i treća mogućnost, tj. da Statut ne treba mijenjati djelomično, nego samo u sklopu cjelovitog usklađivanja Statuta s novim pravnim propisima koji su po snazi iznad njega, pa su na javnu raspravu sastavnicama poslana tri prijedloga. Na trećem sastanku Povjerenstva 19. ožujka, održanom samo dan prije sjednice Senata na kojoj će se glasati o izmjenama Statuta, trebalo je razmotriti sva mišljenja vijeća sastavnica i definirati konačni prijedlog Senatu. Međutim, o danim se prijedlozima Povjerenstva očitovale samo šest sastavnica, tri su se sastavnice očitovale prije nego što je Povjerenstvo definiralo svoje prijedloge, a čak sedam znanstveno-nastavnih i nastavnih sastavnica svoje stavove nije dostavilo.

Kako ocjenjujete stupanj sudjelovanja sastavnica u pripremi promjena Statuta?

Od šest mišljenja sastavnica o prijedlozima

što ih je definiralo Povjerenstvo, za mogućnost da se rektorska dužnost može obavljati u nepunom radnom vremenu, izjasnili su se Medicinski i Pomorski fakultet te Odjel zdravstvenih studija. FESB i PMF opredijelili su se za prijedlog da Statut ne treba mijenjati djelomično, a Vijeće FGAG-a podijelilo se između stava da djelomična promjena Statuta nije prihvatljiva, i podrške promjeni Statuta koja bi izabranog rektora obvezala da s Rektoratom zasnije radni odnos u punom radnom vremenu. Sastavnice koje su svoje mišljenje izrazile prije prijedloga Povjerenstva – Kineziološki fakultet, KTF i Odjel za forenzične znanosti – kroz različite su interpretacije ostali na istom tragu, da rektor može raditi u Rektoratu u nepunom radnom vremenu. Povjerenstvo je s 4 glasa izglasalo da se na Senatu najprije treba glasati o prijedlogu da rektor može raditi u Rektoratu u nepunom radnom vremenu. Zašto se o ovako važnoj stvari nisu izjasnila Vijeća čak sedam sastavnica, i kako su čelnici tih sastavnica,

Srđan Podrug

Sveučilištu Senat?

kako proizlazi iz navedenog, sebi uzeli za pravo da se bez stava svojih vijeća opredjeljuju o izmjenama Statuta Sveučilišta, to biste morali pitati njih. Ja u svakom slučaju mislim da u ovako važnoj temi to pravo nisu imali.

Želite li komentirati donesenu odluku Senata?

Što se dogodilo na Senatu već su prenijeli drugi mediji: ukratko, nakon ponavljanja brojanja glasova *dok ne prođe*, prvi je prijedlog usvojen s 26 glasova za, 5 protiv i jednim suzdržanim. Mislim da bi se ovih 26 članova Senata trebali zapitati kakvu poruku šaljemo akademskoj i široj javnosti: najprije zanemarivanjem zakonske odredbe, zatim prilagodavanjem procedure osobama, umjesto da se pojedinci prilagođavaju procedurama, i naposljetku porukom da se rektorska dužnost može obavljati

taj stav našeg Vijeća nosi snažnu poruku. A kad sve zbrojite, vidjet ćete da glasovi četiriju fakulteta – FESB-a, PMF-a, FGAG-a i Ekonomskog fakulteta predstavljaju 40% djelatnika Sveučilišta u Splitu i 40% studenata Sveučilišta u Splitu!?! A to ipak nije niti marginalno, niti zanemarivo. I tu je zapravo najveći problem, ovakav sastav Senata ne reprezentira naše Sveučilište. I to treba mijenjati.

U kojem bi pravcu, po vašem sudu, promjene trebale i mogle ići kako bi Senat postao reprezentativniji?

Nužno je izmijeniti Statut i promijeniti sastav Senata Sveučilišta. Zakon o znanosti i visokom obrazovanju kaže da se u Senatu mora osigurati zastupljenost svih znanstveno-nastavnih sastavnica sveučilišta i različitih područja znanosti i umjetnosti. Dakle, Zakon omogućava da sastavnice i područja znanosti u Splitu budu zastupljene ne samo na današnji način, nego i proporcionalno. Mislim da je svima jasno da nije logično da recimo FESB s 237 zaposlenika i 82 nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju ima jednak broj članova Senata kao recimo Odjel za forenzične znanosti s 8,25 zaposlenika (u punom radnom vremenu) i 0,75 nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju (u punom radnom vremenu). Isto tako nije logično da 76 redovitih profesora u području tehničkih znanosti imaju jednog predstavnika u Senatu, kao i, npr, tri redovita profesora iz područja biotehničkih znanosti. Dakle, broj članova Senata bilo bi nužno povećati po proporcionalnom principu, tako da bude ispoštovan i Zakon, i da u Senatu bude predstavljena stvarna slika Sveučilišta.

Bi li u takvim uvjetima donošenje odluka bilo otežano?

Moguće je, da bi istinski proporcionalno sastavljeno tijelo bilo preglomazno, premda nisam tog mišljenja, jer i Vijeće FESB-a koje, kao što sam prethodno rekao, broji 76 članova sasvim dobro funkcionira. No barem kod donošenja odluka od najveće važnosti za akademsku zajednicu - a to je u svakom slučaju izbor

rektora – moralo bi se osigurati reprezentativnije biračko tijelo. Npr., s obzirom na to da je naše Sveučilište po broju zaposlenika i po broju studenata 4 do 5 puta manje od Sveučilišta u Zagrebu, našim bi prilikama mogao biti primjeren njihov prijašnji model izbor rektora. Prema tom modelu rektora je biralo tijelo koje su uz članove Senata, formiranog po proporcionalnom principu, činili i članovi vijeća znanstvenih područja. Broj članova vijeća područja ovisi o broju nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju, a raspodjela unutar vijeća uzima u obzir broj nastavnika u tim zvanjima na pojedinim fakultetima. I sadašnji model Sveučilišta u Zagrebu ne isključuje vijeća područja, dapače, vijeća predlažu i to samo po jednog kandidata glasanjem na svojim sjednicama. Na taj se način u izbornu proceduru uključuje uz 69 članova Senata Sveučilišta u Zagrebu i 223 člana vijeća područja te se osigurava ne samo primjerenija zastupljenost pojedinih područja i sastavnica, nego je i cijela procedura s većim biračkim tijelom puno demokratičnija. Ili, zašto rektora ne bi birali svi oni koji mogu biti birani, što znači da bi rektora između sebe birali svi redoviti profesori Sveučilišta? Tako izabran rektor u svakom bi slučaju imao mnogo širu podršku svog Sveučilišta, nego što je moguće imati rektor kojeg će izabrati naš trenutni Senat.

Nadate li se da će splitska akademska zajednica takvim promjenama biti sklona?

S obzirom na opsežnost javne rasprave koju bi u tu svrhu trebalo provesti, u aktualnim okolnostima nisam predlagali promjene ove vrste. No mislim da su takve promjene neophodne jer iz dana u dan prava se s fakulteta premještaju na sveučilišta, a na fakultetima ostaju više - manje samo obveze. Raznim odlukama MZOS-a, sveučilišta se sve više integriraju - na primjer integrirana politika zapošljavanja - i u takvom sveučilištu uloga rektora dobivat će sve više i više na važnosti, a mi ga još uvijek biramo kao da smo u vremenima kada je njegova uloga bila prvenstveno protokolarna.

Srednjoškolci na FESB-u tražili Higgsov bozon

Događanje su organizirali znanstvenici s FESB-a koji rade na CERN-u

Na FESB-u je 28. ožujka održan "Međunarodni istraživački dan za učenike": 53 učenika dviju splitskih srednjih škola - III. gimnazije i Nadbiskupijske klasične gimnazije - pod mentorstvom FESB-ovih znanstvenika koji rade u velikoj kolaboraciji CMS u CERN-u, analizirali podatke iz Velikog sudarača hadrona LHC, i u njima pronašli neke poznate čestice, kao i nedavno otkriveni Higgsov bozon.

Program je počeo predavanjima o fizici elementarnih čestica, Higgsovu bozonu i CMS detektoru. Nakon ručka u menzi FESB-a, učenici su podatke analizirali podijeljeni u 27 grupa, a rezultat analize bio je graf mase elementarnih čestica nastalih u sudarima protona. Među njima se jasno naziralo postojanje viška događaja s masom od oko 125 GeV, što upravo predstavlja Higgsov bozon. Potom su se naši učenici videokonferencijski povezali s učenicima iz Beča, Torina, Zuricha i Sao Paula, te razmijenili rezultate i iskustva. Dan je za-

vršio kvizom znanja i kratkom diskusijom o znanjima, dojmovima i iskustvima stečenim tijekom ovog jedinstvenog dana za učenike i njihove mentore.

Događanje svjetske razine

Ideja vodilja programa je omogućiti đacima iskustvo jednog stvarnog radnog dana znanstvenika. Učenici analiziraju podatke sudara elementarnih čestica ubrzanog gotovo do brzine svjetlosti. Uistinu je uzbudljivo da u podacima koje analiziraju, daci mogu ponovo otkriti Higgsov bozon, elementarnu česticu otkrivenu prije dvije godine, a čije je otkriće prošle godine nagrađeno Nobelovom nagradom. Globalna, svjetska razina ovog događanja odražava prirodu planetarne kolaboracije u eksperimentalnoj fizici elementarnih čestica, koja se najviše ostvaruje kroz CERN. Znanstvenici u 200 sveučilišta i instituta u 40 zemalja ugostili su, tijekom ožujka i travnja, preko 10 tisuća srednjoškolaca. Polazni-

ci će iskusiti globalni aspekt kroz videokonferenciju kojom se zaključuje ovaj istraživački dan srednjoškolaca. Putem video veze s CERN i institucijama sudionicima u drugom zemljama polaznici će prezentirati rezultate svojih istraživanja – baš onako kako to rade i fizičari u međunarodnim kolaboracijama.

Ivica Puljak, jedan od organizatora, izjavio je: "Nakon cijelog dana nazvao me kolega iz CERN-a, jedan od koordinatora MasterClassa, koji je vodio videokonferenciju na kraju dana, i rekao mi da su naši učenici bilo najbolji koje je on do sada imao prilike vidjeti. Čestitam svim učenicima, kao i kolegama, stvarno je bilo lijepo raditi s njima."

Događanje su organizirali znanstvenici s FESB-a koji rade na CERN-u: Nikola Godinović, Damir Lelas, Marko Kovač, Dunja Polić i Ivica Puljak, u uskoj suradnji s Tamarom Pavlović i Mladenom Zovkom, profesorima III. gimnazije u Splitu. (I.P.)

Kad se sve zbroji, vidi se da glasovi četiriju fakulteta – FESB-a, PMF-a, FGAG-a i Ekonomskog fakulteta – predstavljaju 40% djelatnika i 40% studenata Sveučilišta u Splitu

ti u dijelu radnog vremena. Meni je ova odredba o 90% radnog vremena u najmanju ruku smiješna - kao da će itko sutra imati mehanizme i moći to kontrolirati.

Često se čuje da omjer glasova ni izdaleka objektivno ne izražava raspoloženje akademske zajednice?

Da, na prvi se pogled šest članova Senata koji se nisu izjasnili za ovakvu izmjenu Statuta čine kao neka marginalna skupina – to je manje od 20% članstva Senata! Ali uzmite samo FESB čije Vijeće ima 76 članova: nakon javne rasprave na fakultetu, naše Vijeće od 76 članova jednoglasno je usvojilo treći prijedlog. Dakle, moj stav na Senatu nije ni moj osobni stav, ni stav "nekolicine" i očito je da

Međunarodni skup o fuziji u suorganizaciji FESB-a

U Dubrovniku je od 3. do 4. travnja 2014. održan međunarodni skup: European Workshop: "Fusion in Dubrovnik" u organizaciji Instituta "Rudolf Bošković" (IRB), Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje (FESB) i Culham Centre for Fusion Energy (CCFE) iz Velike Britanije. Uz međunarodne participante, uglavnom iz Velike Britanije, sudjelovao je veći broj participante iz Hrvatske, i to s FESB-a, IRB-a, Instituta za fiziku Sveučilišta u Zagrebu (IFS), Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (PMF) u Zagrebu i Sveučilišta u Rijeci. U dvodnevnom programu održane su brojne prezentacije vezane za fuzijska istraživanja, strukturu financiranja fuzijskog programa, fiziku plazme, fuzijske materijale, spektroskopiju plazme, itd. Posebna sekcija održana je na temu numeričkog modeliranja elektromagnetskih polja

za fuzijske aplikacije u okviru koje su održane prezentacije o aktivnostima hrvatskog tima za numeričko modeliranje pri random paketu: Code development (WP-CD). Moderatori okruglog stola koji je uslijedio nakon ove sekcije bili su Dragan Poljak, FESB (voditelj hrvatskog tima uključeno u WP-CD) i Predrag Lazić, (IRB). Voditelj CCFE grupe Steve Cowley izrazio je veliko zadovoljstvo dostignućima

članova Hrvatske fuzijske asocijacije (CRU) koja je 2013. bila pridruženi član Britanske fuzijske asocijacije. S obzirom na do sada postignute rezultate hrvatske grupe za numeričko modeliranje dogovoreno je da se sljedeći skup održi u Splitu u travnju 2015. godine, a na nivou EURO fusion konzorcija razmatrat će se mogućnost održavanja još jednog workshop-a u Splitu krajem 2014. godine. DRAGAN POLJAK